

13 juni 2024

Inleiding

CropLife NL heeft kennis genomen van het concept wijzigingsbesluit dat ter consultatie is aangeboden. De aanleiding voor de wijziging is het voornemen om te komen tot een verbod van bepaalde toepassingen van glyfosaat houdende middelen door alternatieven te verplichten. De voorgenomen wijziging kan breder worden toegepast en ziet op alle chemische gewasbeschermingsmiddelen. CropLife NL geeft in dit document een reactie op de [consultatieversie](#) van de 'Wijziging Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden'.

CropLife NL

CropLife NL behartigt de belangen van bedrijven die chemische en biologische gewasbeschermingsmiddelen en biostimulanten ontwikkelen voor de Nederlandse markt. De bij CropLife NL aangesloten bedrijven leveren oplossingen voor het gezond houden van gewassen in alle land- en tuinbouwsystemen, van biologisch tot geïntegreerd.

Reactie

Voor een duurzame en rendabele teelt moeten telers beschikken over voldoende oplossingen voor een gezonde oogst en om gewassen te beschermen tegen ziekten, plagen en onkruiden. CropLife NL en de aangesloten bedrijven investeren in het beschikbaar maken van deze oplossingen voor telers. Daarbij wordt ingezet op ontwikkeling van effectieve oplossingen met zo min mogelijk risico's voor mens, dier en milieu en op het verantwoord gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Ook werken wij samen aan een verdere verduurzaming via het Uitvoeringsprogramma bij de Toekomstvisie Gewasbescherming 2030.

CropLife NL maakt ernstig bezwaar tegen de voorgenomen aanpassing van het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Bgb), omdat hiermee de wetenschappelijke beoordeling van gewasbeschermingsmiddelen wordt doorkruist en de toepassing van geïntegreerde gewasbescherming door telers potentieel wordt belemmerd. Wanneer de toepassing van een chemisch gewasbeschermingsmiddel afhankelijk wordt gesteld van een politiek besluit om alternatieven te verplichten leidt dit tot onzekerheid voor telers en een slecht investeringsklimaat voor gewasbeschermingsoplossingen in Nederland. Ook plaatsen wij vraagtekens bij de rechtmatigheid van het concept wijzigingsbesluit en de gekozen formulering. Ter toelichting het volgende:

- Doorkruising toelatingssysteem voor gewasbeschermingsmiddelen

Voor gewasbeschermingsmiddelen geldt in Europa op grond van Verordening (EG) 1107/2009 een streng toelatingssysteem. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in Nederland en Europa is niet toegestaan, tenzij de betreffende actieve stof Europees is goedgekeurd en in Nederland een middeltoelating is afgegeven door het Ctgb. De kaders voor het toelatingssysteem zijn vastgesteld door de politiek en deze gaan uit van een wetenschappelijke beoordeling door de daarvoor aangewezen en onafhankelijke instituties, zoals het Ctgb. In de toelatingsprocedure worden de stoffen en middelen wetenschappelijk onderzocht op gevaarlijke eigenschappen en risico's voor mens, dier en milieu. Dit toelatingssysteem vormt een gerechtvaardigde inbreuk op het vrij verkeer van goederen in de Europese Unie; één van de pijlers van de interne markt van de EU. Met dit systeem wordt erin voorzien dat de inbreuk op het vrij verkeer van goederen noodzakelijk, geschikt en evenredig is. Hoewel in de toelichting op het concept-wijzigingsbesluit wordt aangegeven dat het toelatingssysteem wordt gerespecteerd komt CropLife NL tot een andere conclusie. Het in specifieke situaties verplichten van 'enkel' alternatieven voor toegelaten toepassingen van chemische gewasbeschermingsmiddelen komt de facto neer op een verbod van de desbetreffende toepassingen. Dit doorkruist de wetenschappelijke beoordeling die plaatsvindt op grond van het toelatingssysteem. Daarnaast ontstaat een ongelijk speelveld tussen telers in de EU lidstaten, omdat Nederlandse telers met aanvullende beperkingen worden geconfronteerd.

Na vaststelling van het wijzigingsbesluit kunnen specifieke situaties, waarvoor enkel alternatieven verplicht worden gesteld, worden opgenomen in de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Rgb). Uit de toelichting maken wij op dat deze bevoegdheid wordt beperkt tot situaties die voldoen aan de eisen van 'noodzakelijkheid, geschiktheid en evenredigheid'. Deze criteria zijn niet opgenomen in de tekst van het artikel. De wijze waarop moet worden onderbouwd dat een specifieke in de Rgb op te nemen situatie aan deze criteria voldoet is ook niet helder.

Naast het ontbreken van de wijze van onderbouwing, is ook volstrekt onduidelijk wanneer een alternatief noodzakelijk, geschikt en evenredig is. Deze termen worden niet onderbouwd met relevante feiten, gegevens of redeneringen die inzichtelijk maken wanneer een alternatief geschikt of evenredig is. Hoewel het voorschrijven van enkel alternatieven noodzakelijk, geschikt en evenredig moet zijn, blijft het zeer onvoorspelbaar hoe deze voorgenomen 'kapstokbepaling' in de toekomst zal worden ingevuld. Dit betreft een discretionaire bevoegdheid van de Minister en doet afbreuk aan de voorspelbaarheid en de rechtszekerheid die voor telers en de toelatinghouders van de desbetreffende middelen van groot belang zijn. Momenteel zijn glyfosaat houdende middelen in beeld, maar in de toelichting wordt al verwezen naar de zogenaamde 'niet-toetsbare stoffen'. Hierbij tekenen wij overigens aan dat

de informatie over deze niet-toetsbare stoffen deels achterhaald is. Potentieel kan een toepassing van ieder chemisch gewasbeschermingsmiddel via deze route onmogelijk worden gemaakt.

De aanpassing van de Rgb is per definitie een politiek besluit dat niet uitgaat van dezelfde wetenschappelijke kaders die het Ctgb hanteert en met een ‘pennenstreek’ kunnen nieuwe situaties worden toegevoegd. Dat aan de Rgb relatief eenvoudig en snel nieuwe situaties kunnen worden toegevoegd wordt in de toelichting op het wijzigingsbesluit als positief aangemerkt. De kapstokbepaling zou als een zwaard van Damocles boven toegelaten toepassingen komen te hangen terwijl deze door het Ctgb zijn beoordeeld en toegelaten.

- Belemmering voor toepassing geïntegreerde gewasbescherming door telers

Op basis van geïntegreerde gewasbescherming (IPM) moet een teler een afgewogen keuze maken voor de inrichting van zijn of haar teeltsysteem, waarbij op basis van een risico-afweging maatregelen worden getroffen om een teelt te beschermen tegen ziekten en plagen en vrij te houden van onkruiden. Er worden vanuit de overheid en de sectoren verschillende instrumenten ingezet om IPM te bevorderen, zoals de vakbekwaamheidseisen en de IPM-stappenplannen. In het concept wijzigingsbesluit ontbreekt de notie dat IPM een integrale benadering vergt. De toepassing van IPM wordt in het concept wijzigingsbesluit versmald tot een tegenstelling tussen chemische gewasbeschermingsmiddelen vs. niet-chemische alternatieven. Onder de niet-chemische alternatieven vallen dan niet-chemische gewasbeschermingsmiddelen, maar ook andere maatregelen of methoden. Ook met deze middelen, maatregelen en methoden wordt ingegrepen in een teelt met mogelijke risico's. Bovendien zijn er economische en praktische gevolgen van het verplichten van alternatieven, die bovendien kunnen doorwerken in de prijs en beschikbaarheid van voedsel. Het is belangrijk om ruimte te laten voor een meer geïntegreerde benadering door telers, waarbij telers eigenstandig een integrale afweging maken tussen de middelen, maatregelen en methoden. In die zin is het teleurstellend dat niet in overleg met de betreffende sectoren een publiek-private of private oplossing is gevonden.

- Afbakening chemische gewasbeschermingsmiddelen

Het voorliggende besluit heeft betrekking op alternatieven voor ‘chemische gewasbeschermingsmiddelen’. Niet wordt gedefinieerd wat onder chemische gewasbeschermingsmiddelen wordt verstaan en dit is bij uitstek een begrip dat voor interpretatie vatbaar is. Ook in de toelichting op het ontwerpbesluit wordt de reikwijdte niet gemotiveerd. Enerzijds zijn er chemische middelen met relatief lage risico's (denk aan laag-risico gewasbeschermingsmiddelen of basisstoffen); anderzijds zijn er ook niet-chemische gewasbeschermingsmiddelen met een

vergelijkbaar risicoprofiel. De voorgenomen afbakening strookt niet met een integrale risico-benadering op basis van IPM en de eisen van ‘noodzakelijkheid, geschiktheid en evenredigheid’.

- “Ja, mits” benadering in plaats van “Nee, tenzij”

Door de toevoeging ‘enkel’ wordt de betreffende toepassing van het toegelaten chemische gewasbeschermingsmiddel niet langer toegestaan. CropLife NL vindt dat in individuele situaties de afweging van oplossingen bij de teler moet berusten. Mocht onverhoopt de voorgenomen aanpassing van het Bgb toch worden doorgezet, dan zou het voorschrijven van alternatieven ook mogelijk zijn zónder dat het gebruik van het chemische gewasbeschermingsmiddelen wordt uitgesloten. Dan zou de toevoeging ‘enkel’ achterwege moeten blijven in concept artikel 27aa, eerste lid. Dit resulteert in een “ja, mits”, waarbij de betreffende toepassing van een chemisch gewasbeschermingsmiddel mogelijk is mits (ook) niet-chemische alternatieven worden ingezet.

Conclusie

CropLife NL adviseert dringend af te zien van de voorgenomen aanpassing van het Bgb, omdat de gekozen benadering het toelatingssysteem doorkruist en de vormgeving afbreuk doet aan geïntegreerde gewasbescherming.